

ENERGIEHUWELIJK OP DE KLIPPEN

Duitsland is sterk in de industrie en in de chemie. Dat zijn energie-intensieve sectoren die veel Russische grondstoffen afnemen. Duitsland heeft zich de afgelopen decennia als grootste economie van Europa steeds verder laten strikken in een 'energiepartnerschap' met Rusland. Het gebeurde niet geheel zonder kritiek, maar veel gedoe was daar niet over bij de oosterburen. Het Duitse bedrijfsleven profiteerde volop, evenals de hele Duitse en daarmee verbonden economieën van andere Europese landen.

De toestroom van betaalbare fossiele grondstoffen maakte het succes van de Duitse industriële economie mede mogelijk. In grote volumes vloeiden olie en goedkoop aardgas tientallen jaren soepel naar Duitsland. Ondanks debatten over energysancties liep dat in de eerste twee maanden van de Russische oorlog in Oekraïne nog gewoon door. Maar vooral de afhankelijkheid van aardgas – ongeveer de helft komt uit Rusland – wordt nu als een groot probleem ervaren.

Duitsland dacht in de energietransitie nog een jaar of vijftien te kunnen leunen op Russisch gas. Maar nu is duidelijk dat dit snel een doodlopend pad wordt. Duitsland maakt tempo met de ontvlechting. Het kan zelfs uitlopen op een vechtscheiding, en dat is reden voor beleggers om extra alert te blijven op de ontwikkelingen bij energie-intensieve bedrijven.

belangen in Volkswagen (12 procent) en in het kleinere staalconcern Salzgitter (26 procent). Tijdens de pandemie stapte de Duitse overheid in Lufthansa en in de financiële crisis werd een belang in Commerzbank genomen. Deze bedrijven blinken niet uit met geweldige rendementen.

BIJSPRINGEN

De nieuwe economische werkelijkheid roept de vraag op of de industrie met de structureel hoge energieprijzen en de grote

DUITSE POLITICI PLEITEN VOOR HET OPVOEREN VAN DE STAATSPARTICIPATIES IN SLEUTEL-SECTOREN

ecologische uitdagingen nog wel een plaats heeft in Duitsland. Kemfert antwoordt bevestigend. "Absoluut. Maar het is wel aan de regering om financieel bij te springen. Dat kan door te helpen met het diversifiëren van de gasvoorziening, met economische steun voor groene waterstof en met gerichte energiebesparingscampagnes. Veel bedrijven proberen nog tijd te winnen door vast te houden aan hun fossiele bedrijfsmodellen. Ze doen alsof ze kunnen doorgaan op de oude

voet, terwijl dat een illusie is. Ze moeten nu kleur bekennen en ook meteen versneld werk maken van de stappen richting klimaatneutraliteit die ze beloofd hebben."

De staat zal de industrie moeten begeleiden bij de omschakeling naar een nieuw energiesysteem en naar klimaatneutraliteit, daar is Eric Heymann ook zeker van. "De rol van de staat in deze industrieën is een cruciale factor in de groene transformatie van energie-intensieve sectoren."